

Harku Valla Teataja

Oleme näinud, et kirjade vahetamine tihti tulemust ei too, silmast silma vestlus aga küll. Kui õpetaja soovib tuge, oleme juhtkonna liikmetega seda pakkunud.“ **Merike Pinn**

Tiskre hariduslinnak ootab avatud uste päevale

Laupäeval, 3. oktoobril toimub Tiskre hariduslinnakus avatud uste päev, kus huvilised saavad tutvuda uue koolihoone ja teiste hariduslinnaku võimalustega. Kell 12–16 kehtval sündmusel on tegevusi kogu perele.

Päeva juhib Jüri Muttika. Küllastajad saavad tutvuda Tiskre kooli tegemiste ja uue koolihoonega, uudistada Tiskre raamatukogu ning küllastada Alasniidu külaseltsi kogukonnanaruumi.

Spordihuvilisi ootavad tegevused staadionil ja spordisaalis ning võimalus tutvuda Harku Unitedi jalgpallklubiga. Raamatukogus saab kell 13–15.30 osaleda ka juhendatud meisterdamises.

Muusikalise etteastega astub kell 15 üles STEFAN. Päeva lõpetab ühine tordisöömine.

Avatud uste päev toimub 3. oktoobril kell 12–16. Üritus on tasuta ning oodatud on kõik huvilised.

Asukoht: Tiskre hariduslinnak – Tiskre kool, Hariduse tee 1, Tiskre küla. / **HVT**

Veel saab esitada kandidaate Erna ja Juhan Tui ning Karl Dunkeli preemiale

Harku vald ootab kandidaate nii Erna ja Juhan Tui kui ka Karl Dunkeli preemiale. Mõlemale preemiale saab kandidaate esitada kuni 15. oktoobrini Harku valla elektroonilises keskkonnas.

Erna ja Juhan Tui preemia antakse Harku valla elanikule, kes on silmapaistvalt panustanud paikondliku kultuuri või noorsootöö edendamisse, paikonna elu arendamisse või andnud muul märkimisväärsel viisil olulise panuse kogukonna heaks.

Preemia kandidaadi võib esitada vabas vormis. Ettepanekus tuleb märkida kandidaadi nimi ja kontaktandmed ning põhjendada, miks kandidaat on preemia vääriline. Preemia määramise otsustab komisjon.

Karl Dunkeli preemia on mõeldud Harku vallas asuva haridusasutuse kvalifikatsiooninõuetele vastavale õpetajale, õppejuhile või asutuse juhile, kelle töö ja tegevus on olnud eeskujuks ning mõjutanud positiivselt õpilasi või lapsi, lapsevanemaid ja kolleege.

Kandidaat peab olema tunnustamisele eelneval õppeaastal silma paistnud vähemalt kahe märkimisväärse tegevusega. Näiteks võib selleks olla arendusprojekti või programmi eestvedamine, haridus-, kultuuri- või noorsootöö ürituse korraldamine, kogemusloo avalik jagamine, vabatahtlik töö, õpematerjali või teaviku väljaandmine, õpilasvõistlusel juhendamise või valdkondlikul tunnustusüritusel nomineerimine.

Karl Dunkeli preemia kandidaate saavad esitada haridusasutuse juhtkond või hoolekogu. / **HVT**

Kandideeri kogukonna eestvedaja stipendiumile

Kuni 11. oktoobrini 2026 saab esitada taotlusi kogukonna eestvedaja stipendiumile. Stipendiumile saab kandideerida kogukonna eestvedajast eraisik, kes soovib arendada oma teadmisi ja oskusi ning rakendada neid oma kogukonna heaks.

Stipendiumi suurus on kuni 5000 eurot. Stipendiumi saab kasutada näiteks koolitustel, kursustel, seminaridel, arenduspäevadel ja õppeviisitiidel osalemiseks, mikrokradioppeks ning muudeks põhjendatud enesearengut toetavateks tegevusteks.

Kõik juhendid ja vormid leiab: <https://kysk.ee/taotlejale/toetused-vabauhendustele/taotlusvoorud/kes26/> **HVT**

HARKU VALLAVALITSUS

Kallaste 12, 76901 Tabasalu, tel 600 3848, e-post harku@harku.ee

Vallamaja on avatud: E, N 8-18, T, K 8-16, R 8-14.30

Lõuna E-R kell 12.30-13.

Vallavalitsuse teenistuja vastuvõtule registreerimiseks palume pöörduda telefoni või e-posti teel selle teenistuja poole, kelle vastuvõtule soovitakse.

SAAME TUTTAVAKS: HARKU VALLAVOLIKOGU KONSULTANT LEELES LILLEORG

Leeles Lilleorg: „Mulle meeldib selle töö vahetus – olla inimestele ja päris elule lähedal“

Harku vallavolikogu konsultandina alustanud Leeles Lilleorg toob uude ametisse kaasa pika kogemuse kohaliku omavalitsuse tööst, õigusteadmistest ja planeerimisvaldkonnast. Jõelähtmes, Viimsis ja Piritall töötanud Lilleorg ütleb, et Harkusse tõi ta esialgu ootamatu tööpakumise, aga ka soov vaadata omavalitsuse toimimist uue ja värske pilguga.

Palun rääkige natuke endast – kust pärit, mida õppinud jne.

Olen pärit Tallinna külje alt Jõelähtme vallast, kuid viimased 12 aastat elanud Viimsi vallas. Huvitaval kombel on minu tööelu käinud üsna käsikäes just minu kodukohtadega. 21-aastase tudengina sattusin juhuse tahtl tööle oma toonasess n-ö koduvallamajja Jõelähtmesse, kus töötasin kaheksa aastat. Vallavalitsuse aparaat oli toona väike, mistõttu sain juba kaunis noorelt kokku puutuda pea kõigi omavalitsuse vastutusvaldkondadega. Jõelähtme jääb mulle ilmselt alati ka kõige südame lähedasemaks esimeseks töökohaks nii väga kokkuhoidva ajaloole viimasele, kus talvehommikutel oli vanas majas vahel toas peaaegu sama külm kui õues ja mööda kabinetide põrandaid võis tihti peale hiiri jooksmas näha.

Olen õppinud riigiteadusi ja magistriõppes õigusteadust. Pärast Jõelähtmet suundusin Viimsi vallavalitsuse õigusosakonda, olles selleks ajaks ka ise Viimsisse kolinud. Seal spetsialiseerusin eelkõige planeerimisvaldkonna õigusküsimustele ja planeeringumenetlustega seotud kohtuvaidlustele. Viimsist sain kaasa tugeva praktilise pagasi keerukatest läbirääkimistest ja vaidlustest kinnisvaraarendajatega, keda esindasid sageli Eesti tippadvokaadid.

Seejärel viis uudishimu mind Tallinna linnasüsteemi, kus tahtsin näha, kuidas toimib Eesti suurim omavalitsus. Töötasin Piritall linnaosa valitsuses haldussekretärina, juhtides tugiteenuste osakonda ja vastutades asutuse õigusvaldkonna eest. Vabal ajal mängin tennist ja liigun palju looduses, aga minu suurim sõltuvus on reisimine. Mul peab alati vähemalt üks lennupilet ette broneeritud olema. Olen õppinud ka sommeljeekoolis, armastan kokata ning avastada uusi maitseid ja veinimaailma – õnneks saab kõik need huvid reisimisega suurepäraselt ühendada.

Olete varem töötanud Viimsi vallas ja Piritall linnaosa valitsuses. Mis teid Harku valda tõi?

Tallinnast lahkusin ajal, mil olime abikaasaga otsustanud rajada tema lapsepõlve kodukohta Viimsi poolsaare servale oma mereäärse unistuste kodu. Võtsin teadlikult selle aasta algusest aja maha, et täita, naljatledes öeldes, täiskohaga ehitusdirektori rolli. Olin toona üpris veendunud, et minu ring kohalikes omavalitsustes on täis saanud ja järgmine töökoht saab sügisel, pärast kodu valmimist, kindlasti olema

Harku vallavolikogu konsultant Leeles Lilleorg. Foto: erakogu

erasektoris. Aga elul on kombeks plaane korrigeerida ja endalegi ootamatult jõudsin ringiga Harku valda. Töövestluselt jäi mulle väga hea sisetunne, mida enda puhul pea alati sada protsenti usaldan. Ja mis seal salata, eks omavalitsuse töö ole mulle alati meeldinud, vastasel juhul poleks ma selles valdkonnas nii pikalt püsinud. Mulle meeldib selle töö vahetus – olla inimestele ja päris elule lähedal ning näha, kuidas tehtud otsused mõjutavad otseselt igapäevast elukeskkonda. Harku puhul köitis mind ka võimalus töötada esmakordselt vallas, kus ma ise ei ela ja millega mul puudub varasem isiklik seos. Harkus saan vaadata omavalitsuse toimimist värske ja ehk ka veidi objektiivsema pilguga ning õppida tundma enda jaoks täiesti uut valda.

Milline on teie roll Harku vallavolikogu konsultandina ja milline näeb välja teie tavaline tööpäev?

Minu peamine roll vallavolikogu kantseleis on volikogu töö korraldamine. Valmistan ette komisjonide koosolekuid ja volikogu istungeid ning töötan läbi volikogule esitatud õigusaktide eelnõusid, hinnates nende vastavust kehtivale õigusele ja normitehnika nõuetele. Senised tööpäevad on läinud ülehelikiirusel. Kuigi tunnen kohaliku omavalitsuse süsteemi hästi, on igal vallal omad väljakujunenud praktikad. Seetõttu olen esimestel nädalatel süvenenud Harku valla põhimäärusesse ja siinsesse töökorraldusse. Volikogu istungile eelnev komisjonide nädal on eriti tempokas, sest iga päev toimub mõne valdkondliku komisjoni koosolek, kus arutatakse eelnõusid ja muid valla jaoks olulisi teemasid. Päris tavapärast tööpäeva selles ametis ilmselt ei olegi, sest lauale jõudvad küsimused võivad olla väga erinevad.

Mis on see, mida soovite oma senise kogemusega Harku valla arengusse kõige rohkem kaasa tuua?

Eelkõige soovin panustada volikogu otsuste ja õigusaktide kvaliteeti. Minu jaoks on oluline, et otsused oleksid korrektsed, sisuliselt põhjendatud ja arusaadavad ning nende vastuvõtmiseni viiv menetlus hästi korraldatud.

Olen oma senises töös kokku puutunud väga keerukate kohtuvaidlustega ja usun, et see aitab märgata võimalikke kitsaskohti enne, kui neist saavad probleemid. Hea õigusnõustamise väärtus seisneb minu jaoks suuresti just ennetamises, et otsused oleksid algusest peale läbimõeldud ja vajadusel ka õiguslikult hästi kaitsuvad. Samas ei taandaks ma oma rolli ainult õigusküsimustele.

Soovin kaasa aidata sellele, et volikogu töö tervikuna oleks sujuv ja professionaalne, tuues siia kaasa varasemate töökohtade häid praktikaid ning olles samal ajal avatud sellele, mida Harkul on mulle endale õpetada.

Mida uuel töökohalt ootate?

Soovin olla volikogu kantseleis usaldusväärne ja erapooletu partner kõigile 21 volikogu liikmele, kelle poole saab pöörduda nii õiguslike kui ka volikogu töökorraldust puudutavate küsimustega või kellega lihtsalt mõtteid pörgatada.

Ootan konstruktiivset ja sõbralikku koostööd, sisukaid arutelusid ning uusi vaatenurki ja põnevaid väljakutseid. Volikogu töö juurde kuuluvad paratamatult erinevad maailmavaated ja vahel ka tulised poliitilised vaidlused. Loodan, et nende juures säilib alati vastastikune lugupidamine ja hea poliitiline kultuur.

Küsitlenud Merike Pinn

Harku Valla Teataja

VÄLJAANDJA Harku Vallavalitsus, Kallaste 12, Tabasalu 76901, Harju maakond, tel 600 3848, www.harku.ee
TOIMETUS JA REKLAAM Toimetaja Merike Pinn, tel 505 4894, e-post: vallaleht@harku.ee; merike.pinn@harku.ee
TRÜKK Kroonpress **LEVI** Eesti Post AS.
 Ajalehe trükiarv on 8200

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal nädalal. Harku Valla Teataja kanne on nelja päeva vältel – reedel, laupäeval, teisipäeval ja kolmapäeval. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastöid lühendada ja redigeerida. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal. Kaastööd ja reklaamid palume saata nädal enne ilmumist. Järgmine Harku Valla Teataja ilmub 9. oktoobril 2026.

Abi peab jõudma lapseni õigel ajal

Harku vallas on laste ja perede toetamiseks mitmekesine tugiteenuste võrgustik, mis aitab lapsi nii õppimise, arengu kui ka sotsiaalse ja emotsionaalse toimetuleku küsimustes. Hariduse tugiteenuste osakonna juhataja **Eiliki Kumm** räägib, millist abi on võimalik saada ja kelle poole mure korral pöörduda.

Kui räägime toevajadusega õppijatest, siis mida see Harku vallas tegelikult tähendab? Milliste vajadustega lapsed ja noored saavad tuge? Milliseid tugiteenuseid Harku vald toevajadusega õppijatele pakub?

Harku vallas on laste ja perede toetamiseks väga lai teenuste ja võimaluste ring. Mina räägin siin eelkõige haridusametustes pakutavatest tugiteenustest ja hariduse tugiteenuste osakonna vaatest, kuid valla tasandil tervikuna on lapsel ja perele pakutavad võimalused märksa laiemad. Näiteks pakutakse koostöös sotsiaalosakonnaga erinevaid teraapiateenuseid ja laste heaolu spetsialisti teenust.

Kui räägime toevajadusega lastest ja noortest, siis peame silmas neid, kes vajavad mingil perioodil täiendavat abi õppimisel, arengus või sotsiaalsete, emotsionaalsete ja käitumisoskuste kujunemisel. Väga laias tähenduses puudutab see meist pea-aegu kõiki – on täiesti tavapärane, et mõnes elu- või arenguetapis vajame mõne oskuse omandamisel rohkem juhendamist või kõrvalabi. Mõne lapse toevajadus on aga suurem, pikaajalisem või spetsiifilisem.

Harku valla koolides ja lasteaedades töötavad lastega eripedagoogid, logopeedid, psühholoogid ja sotsiaalpedagoogid. Eripedagoog aitab eelkõige õppimise, õpioskuste ja lapse individuaalse arengu toetamisel, logopeed kõne, keele ja kommunikatsioonioskuste arendamisel, psühholoog lapse psühholoogilise heaolu ja toimetuleku toetamisel ning sotsiaalpedagoog sotsiaalsete, emotsionaalsete ja käitumisoskuste arendamisel. Lisaks töötavad meie meeskonnas tugiteenuste koordinaatorid, kelle ülesanne on aidata tervikuna korraldada lapse ümber vajalikku koostööd ja teenuseid. See tähendab, et nii lapsevanemal kui ka õpetajal oleks võimalikult selge, kuidas last kõige paremini aidata ning milliseid spetsialiste või teenuseid laps vajab.

Lisaks vallavalitsuse hariduse tugiteenuste osakonnale ja sotsiaal-osakonnale teeme tihedat koostööd lasteaedade ja koolidega, kes pakuvad omalt poolt erinevaid võimalusi vastavalt lapse vajadustele.

Harku valla koolides on näiteks võimalik õppida väiksemates õppegruppides ja eriklassides ning järjest olulisemaks muutub erinevate õppevormide paindlikum ja mitmekesisem kasutamine. Lasteaedades saab vajadustele vastata muu hulgas väiksemate rühmade ja kohandatud õppekorralduse kaudu.

Lisaks on võimalik kasutada tugisikuteenust, mida vald korraldab koostöös lepingupartneriga. Seega ei tähenda lapse toetamine üksnes ühe spetsialisti teenust, vaid võimaluste süsteemi, mida püütakse lapse vajadustest lähtudes omavahel sobitada.

Kas võib öelda, et kõik vajalikud tugiteenused on Harku vallas olemas ja lapsevanemale tasuta?

Kui räägime hariduse tugiteenuste osakonna kaudu pakutavatest teenustest, siis on Harku valla lastele eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi

ja sotsiaalpedagoogi teenused valdavas osas olemas ning lapsevanemale tasuta.

Samas tuleb arvestada, et tugispetsialistide puudus on probleem üle Eesti ja nende värbamine on sageli keeruline. Seetõttu võib aegajalt esineda olukordi, kus mõne teenuse pakkumine on ajutiselt piiratud või katkeb, kuni sobiv spetsialist leitakse.

Eriti keeruline on leida logopeede. Selleks et lapsed saaksid vajalikku logopeedilist abi võimalikult õigel ajal ka siis, kui valla enda spetsialisti ei ole parasjagu piisavalt, kasutame logopeediteenuse puhul vajadusel ka välist teenusepartnerit. Eriti lasteaialaste puhul on oluline, et vajalik abi ei jääks liiga kauaks ootama.

Üldises vaates on Harku vallas tugiteenuste kättesaadavus siiski väga hea.

Kui lapsevanem märkab, et tema laps vajab koolis või õppimisel rohkem tuge, siis kust peaks ta alustama? Kelle poole pöörduda?

Kui lapsevanem märkab, et laps vajab õppimisel või koolis-lasteaias toimetulekul rohkem tuge, on kõige lihtsam alustada lapse õpetajast või asutuse tugimeeskonnast. Nii koolides kui ka lasteaedades teevad õpetajad ja tugispetsialistid omavahel tihedat koostööd ning aitavad hinnata, millist abi laps vajab.

Hea on meeles pidada, et õpetaja ja tugiteenuste koordinaator on lapsevanema jaoks esimesed kontaktid, kes oskavad vajadusel edasi suunata nii hariduse tugiteenuste osakonna kui ka teiste Harku valla pakutavate teenuste juurde.

Loomulikult võib lapsevanem alati pöörduda ka otse hariduse tugiteenuste osakonna poole.

Kas abi saamiseks peab lapsevanem ise teadma, millist teenust laps vajab, või aidatakse vajadust välja selgitada ja sobiva toe juurde jõuda?

Kindlasti ei pea lapsevanem ise teadma, millist teenust või spetsialisti laps vajab. Tugispetsialistide töö oluline osa ongi lapse vajaduste hindamine, olukorra selgitamine ning lapsevanema ja õpetajate nõustamine.

Lapsevanem võib pöörduda ka siis, kui mure tundub esialgu väike või kui ta lihtsalt ei ole kindel, kas üldse oleks vaja midagi ette võtta. Koos saab vaadata, mida saab teha kodus, mida saab kohandada lasteaias või koolis ning kas ja millist täiendavat abi laps vajab.

Pigem julgustame lapsevanemaid küsima ja nõu pidama. Lapsevanema roll ongi oma lapse vajadusi märgata, nende eest seista ja vajadusel abi otsida.

Kui kiiresti on võimalik abi saada?

Kui räägime koolides ja lasteaedades pakutavatest hariduse tugiteenustest, siis on enamasti võimalik abi saada

üsna kiiresti ning pikki ooteaegu ei teki. Sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, logopeedi või eripedagoogi poole jõudmine toimub tavaliselt sujuvalt ja mõistliku aja jooksul.

Kui lapse vajadused eeldavad aga suuremaid muutusi õppekorralduses või lasteaia keskkonnas, võib

sobiva lahenduse leidmine ja korraldamine võtta rohkem aega.

Kiireloomuliste või ootamatute murede puhul on meie koolides ja lasteaedades tugipersonal üldiselt hästi kättesaadav ning esmase abi ja nõustamise saab enamasti kiiresti.

Kui suur roll on siin koolil ja õpetajatel? Millal peaks lapsevanem pöörduma kooli ning millal otse valla poole?

Lapsevanema jaoks on kõige esmane ja lähedasem kontakt tavaliselt lapse õpetaja. Õpetajad tunnevad last igapäevases õpi- ja arengukeskkonnas ning teevad tugimeeskonnaga tihedat koostööd, seega võib kõigi küsimustega julgelt esmalt nende poole pöörduda.

Soovi korral võib lapsevanem pöörduda ka otse tugispetsialisti poole. Spetsialistide kontaktid on olemas nii Harku valla kui ka koolide ja lasteaedade kodulehtedel. Otsekontakt võib olla eriti sobiv siis, kui küsimus on spetsiifilisem või lapsevanem soovib mõne teema üle spetsialistiga põhjalikumalt nõu pidada.

Mõlemad teed on täiesti sobivad – oluline on, et küsimus või mure ei jääks ainult lapsevanema enda kanda.

Kui palju on Harku vallas toevajadusega õppijaid ja kas nende arv on viimastel aastatel muutunud?

Toevajadusega õpilase mõiste on

väga lai. See võib tähendada lühiajalist ja väiksemat abi mõne oskuse omandamisel, aga ka väga spetsiifilist ja pikaajalist õppekorraldust.

Üldiselt räägitakse sellest, et regulaarsemat tuge vajab ligikaudu viiendik õpilastest. Harku vallas saab erinevaid tugiteenuseid ja muid toetavaid meetmeid kohati isegi 25–30% õpilastest.

Seda ei saa aga tõlgendada nii, et meil oleks tingimata rohkem haridusliku erivajadusega lapsi kui mujal. Pigem tähendab see, et oskame vajadusi märgata, meil on võimalik neile reageerida ning lapsed ja pered jõuavad abi juurde.

Ka laiemalt võib jääda mulje, et erivajadusi, toevajadust või diagnoose on tänapäeval rohkem kui varem. Vähemalt osaliselt tuleneb see sellest, et oskame erinevaid vajadusi paremini märgata ja mõista, abi on rohkem kättesaadav ning pered julgevad seda ka sagedamini küsida ja vastu võtta.

Seetõttu ei ole suurem toetust saavate laste osakaal iseenesest halb näitaja. Vastupidi – see võib näidata, et kaasava hariduse põhimõtted päriselt toimivad ning laps saab vajalikku abi enne, kui väiksemast murest kujuneb suurem probleem.

Mis on teie kogemuse põhjal kõige suurem takistus, miks lapsevanem mõnikord abi otsimiseni ei jõua?

Meie kogemuse põhjal on siin kaks üsna selget põhjust.

Üks on lapsevanemate teadlikkus – alati ei ole lihtne ära tunda, millal lapse käitumine, õppimisraskus või toimetulek annab märku sellest, et ta vajaks rohkem abi. Samuti võib olla keeruline mõtestada neid tähelepanekuid ja signaale, mida kool või lasteaed lapse kohta annab.

Teine oluline takistus on endiselt stigma. Mõnikord kardetakse,

et tugispetsialisti poole pöördumine tähendab justkui seda, et lapsega on midagi valesti. Tegelikult ei tähenda abi küsimine seda, et midagi oleks „katki“. Vastupidi – see tähendab, et lapse vajadusi märgatakse ja nendega tegeletakse õigel ajal.

Lapsevanematele pannakse niigi väga palju asju südamele ning me kõik elame tohutult kiires ja infomahukas maailmas. Aga lapsevanema kõige olulisem ülesanne on ikkagi märgata, kuidas tema laps päriselt toime tuleb: mis talle hästi sobib, kus ta hätta jääb ja mida ta vajab. Sama oluline on olla valmis tegema koostööd õpetajate, lasteaia, kooli ja vajadusel tugispetsialistidega.

Minu jaoks on see väga lihtne põhimõte: lapse eest seismine ei tähenda, et vanem peab ise kõiki vastuseid teadma. Küll aga tähendab see valmisolekut märgata, küsida ja koostööd teha.

Mida ütleksite lapsevanemale, kes kahtleb, kas tema lapse mure on üldse piisavalt suur, et abi küsida?

Mure ei pea olema suur, et nõu küsida. Pigem tasub alati uurida ja saada vajadusel rahustav vastus, et kõik on korras, kui oodata seni, kuni väikesest murest on kujunenud suurem probleem. Varajane märkamine ja küsimine teeb olukorra lihtsamaks nii lapse, lapsevanema kui ka kooli või lasteaia jaoks.

LÕPUSÕNUM HARKU VALLA LAPSEVANEMATELE

1. Oma laps peab jääma esikohale

Me näeme lastega töötades päris palju seda, et lapsevanemad on väsinud, ülekoormatud ja pidevas informüras. Ootusi on palju, kohustusi on palju ja vahel tekibki tunne, et enam lihtsalt ei jaks.

Aga mingis kohas tuleb prioriteedid paika panna.

Minu arvates ei ole lapsevanemana olulisemat ülesannet kui oma last märgata, tema eest seista ja talle vajadusel abi otsida. Kui lapsel on raske, siis ei saa see jääda muude tegemiste ja kohustuste taha.

Kõike muud ei pea alati jõudma. Kõik muu ei pea alati olema korras. Aga oma lapse heaolu, tema toetamine ja tema vajadustele reageerimine peab jääma esikohale.

2. Suurema toevajadusega laste võimalused oma koduvallas

Üks oluline arengusuund Harku vallas on suurema toevajadusega laste õppimisvõimaluste laiendamine oma koduvallas.

Oleme astunud samme, et lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldus-õppekava järgi õppivatel lastel oleks rohkem võimalusi saada sobivat õpet ja vajalikku tuge Harku vallas. Hooldus- ja toimetulekuklassid on juba avatud ning lähiaastatel on plaan neid võimalusi veelgi laiendada.

Järgmine oluline samm on liikuda süsteemsema ja komplekssema toe poole, kus suurema toevajadusega lapse ümber teevad tihedamalt koostööd eri valdkondade spetsialistid ning hariduslikku tuge saab paremini siduda näiteks rehabilitatsiooniteenuste ja teiste vajalike teenustega.

See on Harku valla jaoks väga oluline samm edasi. Selliseid võimalusi on siin kaua oodatud ning kui suudame neid järjepidevalt edasi arendada, on põhjust selle üle tõesti uhke olla. / Merike Pinn

Soovitusi võõrnälkjate sügiseseks tõrjeks

Võõrnälkjatel – hispaania teetool ja mustpeanälkjäl – algas suve teises pooles paaritumis- ja munemisperiod. Nüüd on oluline lisaks isendite tõrjele otsida ja hävitada ka munakogumeid.

Tigude areng sõltub nii ilmastikust (sademed, temperatuur) kui ka toidu kättesaadavusest.

Suurem osa kevadel koorunud hispaania teetigudest saavutab meie oludes suguküpsuse juuli lõpust septembrini. Paaritumisele järgneb munemisperiod. Pehme ja niiskete ilmadega võivad teetool muneda hilissügiseni.

Teetigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihti, lehe- ja kompostihunnikutesse ning kasvuhoone servade alla. Sügisel võivad paaritumisküpsiks saada ka väiksemad isendid.

Ka mustpeanälkjast, kes kevadel munast koorununa oli seni märkamatuks kõdus elutsenud ja kasvanud, muutub augustist alates märksa nähtavamaks. Mustpeanälkjast paigutab munad väikeste kogumitena lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulla pindmisse kihti.

Suve teisest poolest alates kuni külmadeni on väga oluline pöörata tähelepanu võõrnälkjate munakogumite otsimisele ja hävitamisele. Selleks kontrolli regulaarselt varjulisi ja niiskeid kohti, mida päike lihtsasti ei kuumuta. Kontrolli perioodiliselt üle ka lillepotid, taimekastid, erinevad alused.

Korja kokku tigude munakogumid ja vala need keeva veega üle või suru katki. Teomunad tunneb ära selle järgi, et need on üksteisele lähedikkude ja värvuselt valkjad või veidi klaasjalt läbipaistvad.

JÄTKA NÄLKJATE TÕRJEGA:

aktiivne tõrje – näiteks isendite käsitsi korjamine ja hävitamine, suurtes ja keerulistes levikukolletes ka mürgitamine; meelituspuünised (nt õllelõksud); kunstlikud varjupaigad (lauajupid, matid jms), mille alla nälkjad varjuvad ning kust neid on päeval lihtsam kokku korjata ja hävitada.

Surmatud nälkjad ja munad võib mätta vähemalt labidasügavusse mulda, panna kõrge temperatuuriga biokompostrisse või suletud kilekotis segaolmejäätmete konteinerisse. Veendu enne, et kõik nälkjad oleksid surnud.

HOIA AED HOOLDATUNA

Hoia puhmiku- ja põõsaalused, erinevad piirded, seinääred hooldatuna. Lõika koltunud püsikute varred madalalt ära; kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi.

Komposti aiapäätmed oma aias või kasuta kohaliku omavalituse poolt ette nähtud lahendusi. Mingil juhul ei või puulehti, õunu, taimevarsi jm aiapäätmeid viia loodusesse, kuna nii käitumise hoopis levitaksid võõrnälkjaid edasi!

Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele. Samuti puhasta regulaarselt oma tööriistu ja seadmeid.

Võõrnälkjate tõrje on tulemuslik, kui teha seda järjepidevalt koostöös kogukonnaga kogu naabruses.

Teata võõrnälkja leiust: teokaart.keskkonnaamet.ee.

Roman Zuzjonok, keskkonnaameti loodushoiutööde osakonna vanemspetsialist

Külade esindajad arutasid koostöövõimalusi

Harku valla külade esindajad kogunesid 9. septembril vallamajja, et pidada järjekordne külade ümarlaud. Kohtumisel jagati infot lähiajal toimuvate sündmuste ja toetusvõimaluste kohta ning arutati, kuidas vald, külaseitsid ja vabaihendused saavad kogukondade tegemistes veelgi paremini koostööd teha.

Ümarlaval tutvustati muu hulgas „Harku vald liigub!“ liikumissündmust ning 55+ vanuserühmale suunatud võimalusi. Juttu oli ka vabaihendustele mõeldud toetustest ja eesootavatest ettevõtmistest.

Külade esindajatele tuletati meelde valla sündmuste kalendri kasutamise võimalusi ning lähenevaid projektitoetuste taotlemise tähtaegu. /HVT

Kuidas oma lapsega koolipäevast vestelda

Lapsed veedavad lasteaias ja koolis rohkem aega kui vanematega. On loomulik, et vanem soovib teada, kuidas lapsel läheb. Sageli saab ta küsimusele „kuidas täna läks?“ vastuseks kas „hästi“, „normaalselt“ või lihtsalt vaikuse. Vanemad unistavad sisukatest informatsioonirohketest vestlustest, kuid tunnistavad, et ei oska neid vestlusi läbi viia.

Oluline on luua vestlusest tavalise päeva osa. Kui laps on koolipäevast väsinud ja tahab natuke puhata, siis on hea anda talle aeg oma tegemisteks ning leida vestluseks aeg hiljem. Hea oleks, kui vestlemisest kujuneks rutiin. Iga päev samal ajal on meil aega rääkida, kuidas meil täna läks. Võib võtta eeskju inglase teejoomise kombest ning valmistada vestluse kõrvale soe jook ja meelepärase näks. Rutiin ja lapse jaoks võetud segamatu aeg annab lapsele turvatunde ja teadmise, et tema mõtted ja tegemised on vanemate jaoks tähtsad. Turvatunne on eelduseks, et laps usaldaks vanemat. Erinevad uuringud kinnitavad, et laste jaoks parim kingitus on vanemaga koos veedetud aeg.

Lapsed õpivad eeskju kaudu. Kui vanem jagab oma päeva sündmusi ja mõtteid lapsega, õpib laps vanemalt vestlemise ja mõtete jagamise kunsti. Kui vanem kuulab ja tunnustab lapse mõtteid, muutub laps enesekindlaks ja enesehinnang kasvab. Oskus olla dialoogis, teisi kuulata ja rahulikult ennast väljendada aitab lapsel olla sotsiaalne ka väljaspool kodu. Leida eakaaslaste hulgas sõpru ja hoida sõpradega häid suhteid.

Ükskõik, mis päeva jooksul juhtus, kas saite õpetajalt lapse

käitumise kohta negatiivset tagasisidet või helistas teise lapse vanem mõne vahejuhtumi pärast. Lapse jaoks on tema vanem inimene, kelle juurde ta saab oma murega minna. Vanem peab oma last tervitama rõõmsalt ja andma lapsele mõista, et ta on temaga jälle nägemise üle õnnelik. Lastevahelised konfliktid on igapäevase koolielu osa ja neid lahendatakse kohapeal. Hiljem võib nende üle arutleda, kuid mitte nende pärast riidelda ja tülitseta.

Raskesti kohanevaid lapsi aitab mõnikord teadmine, et ka vanem igatseb neid ja mõtleb lapsele tööolles. On hea väljendada vestluses oma igatsust, nt „täna oli meil töö lõppipäev ja jagati sinu lemmikloki, mõtlesin seda süües sulle“ või „vaata, sinu tööolles aknast välja, päike paistis, tuli meelde, kui tore meil sinuga koos oli eile looduses jalutada“.

KÜSI TEISTMOODI

Küsi küsimusi natuke teistmoodi, et panna laps teisiti mõtlema ja arutama.

Milline päeva osa möödus kiiremini? Milline päeva osa oli aeglane

või venis? See küsimus annab informatsiooni last huvitavate tegevuste kohta koolis.

Mis pani täna sinu õpetaja(d) naeratama või kurvastama? See küsimus annab informatsiooni, mis klassiruumis juhtus ja võib selgitada, miks laps mõni päev emotsionaalsem on.

Milline tund oli täna kõige huvitavam? Kas sul jäi mõni huvitav fakt meelde? See küsimus annab infot last huvitavate valdkondade ja tegevuste kohta.

Milline tund oli kõige igavam? Mis selle igavaks muutis? See küsimus võib anda infot ainetest või tegevustest, mis valmistavad raskusi.

Kui sa saaksid olla kooli direktor või õpetaja, mida sa muudaksid? See küsimus annab teada, mida laps kooli juures teisti teeks.

Mis sa arvad, mis õpetajale sinu klassi juures kõige rohkem meeldib, mis kõige vähem meeldib? See küsimus arendab empaatiat.

Milline on su lemmikkoht koolis? See küsimus võib anda informatsiooni, kas teie laps eelistab vaiksemaid ja eraldatud kohti või seltskonda.

Mis on kõige populaarsem mäng vahetunnis või asi millega mängida? See küsimus annab informatsiooni, millega laps vahetunnis tegeleb ja kellega ta mängib.

Kas sina aitasid täna kedagi või aitas keegi sind? Kuidas? See küsimus annab informatsiooni laste omavaheliste suhete kohta klassis.

Kui sa saaksid ise valida, kelle kõrval sa istuksid, kes see oleks? Miks? Selle küsimusega saate teada, kes teie lapsele meeldib ja miks.

Külle Kadarik, sotsiaalpedagoog

Kumna Kultuuri ait kutsub õmblemist proovima

Kas kodus on õmblusmasin, millega midagi peale hakata ei oska? Või on hoopis tekkinud soov õppida õmblema, aga pole kunagi varem masinat kasutanud? Kumna Kultuuri ait alustab oktoobris uue tegevusega, kus saab õmblemisega lähemalt tutvaks saada ja praktilised oskused ise järele proovida.

Esimene kohtumine toimub 7. oktoobril kell 18 Kumna Kultuuri aias. Proovitund on kõigile tasuta ning varasem õmblemisoskus ei ole vajalik – õppimist alustatakse päris algusest. Kohapeal saab tutvuda õmblusmasinaga, proovida selle kasutamist ning saada aimu, mida masinaga tegelikult teha saab.

Oktoobrist algab ka õmblemisega seotud tegevus „Kas mina oskan sellega õmmelda?“. Esimesed tunnid toimuvad 14. ja 28. oktoobril. Oodatud on nii koolilapsed ja noored kui ka täiskasvanud huvilised, kes soovivad õppida praktilist ja loominguoskust või oma kunagised õmblemisoskused uuesti meelde tuletada.

Õmblemise õppimiseks ei ole vaja kohe suuri eesmärgi seada. Alustada saab lihtsatest töövõtetest, õppida katsetama ja parandama ning valmistada midagi päriselt enda kätte.

Õmblemine võib olla hea võimalus õppida midagi uut, arendada käelist osavust ja loovust ning veeta aega hubases ja toetavas keskkonnas. Võib-olla avastab mõni proovija enda jaoks täiesti uue oskuse või koguni uue lemmikhobi.

Proovitund on tasuta. Kumna Kultuuri ait asub aadressil Kumna tee 4, Kumna küla.

Lisainfo telefonil 5626 3188. /HVT

PROOVI ÕMBLEMIST!

Õmblusmasinad KUMNA KULTUURIAIDAS

ootavad uusi tegijaid!

PROOVI TASUTA!

OKTOOBRI ALUSTAMISE TEGEVUSEGA

„Kas mina oskan sellega õmmelda?“

Esimesed tunnid 14.10 ja 28.10

KOHTUME 7. OKTOOBRI KELL 18.00

Nüüd saad ise proovida!

Tule proovitundi ja pane ise masin tööle!

Kas tahad teada, kuidas õmblusmasin töötab ja mida üks õmblusmasin tegelikult teha suudab?

Pole vaja varasemat kogemust – õpetame alusest peale!

Õpime õmblema, katsetama, eksime, parandame ja lõpuks valmib midagi päriselt sinu enda tehtud.

Õmblemine ei ole vaid vanema teema!

ÕMBLEMINE ON SINU TEEMA!

Kui kodus on masin, millega mõistus hülita jääb, saame koos õppida ka seda!

OODATUD ON KÕIK KOOILAPSED JA NOORED!

KODUS ON ÕMBLUSMASIN, MILLEGA MÕISTUS HÄTTA JÄÄB?

Võta masin kaasa ja saame koos õppida, kuidas seda kasutada ja murekohti lahendada!

OODATUD ON KA TÄISKASVANUD HUVILISED!

Õmblemist õppida või oma kunagised oskused uuesti meelde tuletada.

MIKS TULLA?

- Õpid praktilist ja loovat oskust
- Teed midagi oma kätega valmis
- Saad uusi sõpru ja ligedaid kogemusi
- Hubane ja toetav keskkond

PROOVI TASUTA!

Tule ja proovi – võib-olla avastad endas täiesti uue oskuse ja lemmikhobi!

TEGUTSEB HARKU VALD

HARKU 35 vald

Kumna tee 4, Kumna küla, Harku vald

Kumna Kultuuri ait

Lisainfo: 56 263 188

Treeninguvõimalused Suurupi Kasevälja mänguväljak-spordiplatsil uuenevad veelgi

Suurupis saab nüüd vabas õhus veelgi vaheldusrikkamalt aega veeta.

Harku vallas on kohti, mida avastada. Suurupist võib leida Kasevälja mänguväljaku. Kooskäimise koht rajati Suurupis Kasevälja piirkonda tühjalt seisnud sotsiaalmaale 2018. aastal Kasevälja Küla Selts MTÜ eestvedamisel. Mänguväljak-spordiplatsi rajamist rahastas 90% ulatuses Nelja Valla Kogu (LEADER-meede 1 – kogukondade investeeringute toetamine) ja 10% ulatuses Harku vald.

Ühised heakorrad, kooli alguse ja lõpu trallid koos neljandat korda toimunud Suurupi jooksuga, millest kujunes valla jooksusari, on saanud juba traditsiooniks.

Koht, mille heakorda laps koos vane-maga ise panustab, seisab ka korras. Kevadisel talgupäeval osaleb hulgaliselt suuri ja väikesi väljaku kasutajaid (u 50 inimest). Nii saab töö mänguliselt ja kiiresti tehtud, ühiselt supp söödud ja uusi sõpru leitud, kellega koos edasi mängida. Suvisel niitmise muutis lihtsamaks 2023. aastal LEADER-projektitoetuse raames soetatud mururobot (omaosalusel rahastas Harku vald).

Suurupi-Kasevälja mänguväljak-spordiplatsi arendusena valmis esimese etapina kolmest vahendist koosnev (jalakükkipink, rinnaltsurumispink, ülatõmbepink) aastaringse kasutusega Omnigym väljõusaal. Rajamist toetasid

Fotod: Kasevälja Küla Selts

LEADER-meede ja Harku vald. 2024. aastal täienes väljõusaal veel kolme (kerepink, multiseade ja sõudepink) jõuseadmega. Väljõusaali täienduse ehitamist toetas Harku vald. Tark treenimine vajab aga juhendamist ning jõusaali mõlema etapi avamisel on nädistreeningut tegemas ja nippe jagamas olnud Ott Kiivikas, kes oli abiks juba ka vahendite valimisel.

Kuna ilmad võivad olla heitlikud, õnnestus Kasevälja Küla Selts MTÜ-l soetada *easy-up* telgid (4 x 4 m ja 4 x 8 m) ning et meie mänguväljak-spordiplats on suur ja Suurupi jooksu korraldades peab meie hääle ka sellest väljapoole

kostma, oleme soetanud samuti helitehnika. Projekti on rahastatud kohaliku omavalduse programmist.

Kohe kui lumi on sulanud, saab meie multisportiaareen endale uue aluse. Olemasolev pinnasekatte asendub treenasfaldiga, mille peale paigaldatakse sportplaatkate korv-, jalg- ja võrkpallijoontega. Rajamist toetasid LEADER-meede ja Harku vald. Kõike toimuvat saab jälgida Kasevälja Küla Selts MTÜ FB ja kodulehel <https://kodusuurupi.eu/>.

Väljak on avatud iga ilmaga, tule ja lusti!

Raul Leemets, Kasevälja Küla Selts MTÜ

„Maitseelamused sügisandidest“ ootab isetehtud hõrgutisi

1. oktoobril tähistatakse rahvusvahelist eakate päeva ning Harku vallas toimub sel puhul taas traditsiooniline „Maitseelamused sügisandidest“. Tabasalu eakate päevakeskuses saab maitsta meie valla eakate ja ka nooremate perenaiste valmistatud koduseid hoidiseid ja teisi aiasaadustest valmistatud hõrgutisi ning jagada põnevaid retsepte ja hoidistamise tarkusi.

Hilissuvi ja esimesi ilminguid näitav sügis on parim aeg hoidiste ja muude aiakraamist maitsevate talvevarude valmistamise aeg. Talvel on keldrist või sahvrist hea võtta omatehtud moosi või muud maitavat ja külalistelegi mõni keedise- või kompotipurk kaasa anda.

Üritusele „Maitseelamused sügisandidest“ püüame kokku koguda põnevaid retsepte ja hoidistamise oskusi, et anda neid teadmisi edasi noorematele. Olgu selleks siis õunakompoti valmistamise õpetus või parim marineeritud kurkide või siirupi retsept. Igal perenaisel on oma retseptid ja oskused hoidiste hoiustamiseks ületalve.

Ootame ka sel aastal uusi retsepte ja kodutehtud hoidiseid, mahlu, kompotte, pirukaid või kooke aiasaadustest – kõike, mida ise olete teinud ja soovite teistele maitsemiseks tuua.

OODATUD ON NII MAGUS KUI KA SOOLANE

Olge head ja tooge eakate päevakeskuses mõni enda tehtud hoidis või mahl, võib olla nii soolane kui ka magus toode. Kindlasti pange juurde silt oma nimega ja kirjutage, mis seal purgis või karbis on. Kui sul on olemas retsept, lisa seegi. Teha võib aiasaadustest soolaseid ja magusaid küpsetisi, salateid – laske fantaasial lennata.

Päevakeskuses saab hoidiseid viia 1. oktoobril kella 10.30–12.30. Päevakeskuse telefon 8282 2171.

„Maitseelamused sügisandidest“ toimub 1. oktoobril kell 12.30–15 Tabasalus eakate päevakeskuses (Teenuste 2). Tulge maitsema ja osa saama meie valla nii eakate kui ka noorema põlvkonna isetehtud hõrgutistest.

Meeles peetakse kõiki maitseelamuste pakkujaid ja parimaid tunnustab Harku vald auhindadega.

Tiia Spitsõn, sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja

Oktoober on elanikkonnakaitse kuu

Oktoober on elanikkonnakaitsekuu ning see on paras aeg varjumisoskusi meelde tuletada ja läbi proovida. 14. oktoobril kell 15–15.10 testib päästeamet koos partneritega üleriigilist ohuteavitussüsteemi EE-ALARM ja suuremates asulates käivituvad sireenid.

Enne sireenide käivitamist saabub mobiiltelefonidesse SMS. Eesti äpp ja „Ole valmis!“ rakendus teavitavad samuti testist ning infot jagab ka ERR. Sel ajal tasub läbi mängida või vähemalt mõelda, kuhu ja kuidas varjuksid just selles kohas, kus testi ajal parajasti viibid. Nii hoolitsed selle eest, et varjumisoskus püsib värskena ja tead, kuidas võimalikes ohusituatsioonides käituda.

Kui sireenid käivituvad, on sellel helil vaid üks tähendus – varju kohe. Kui asud hoones, kus on varjumiskoht, liigu kohe sinna. Varjumiskohad on tähistatud sinise kolmnurgaga oranžil taustal. Kui see pole võimalik, siis varju lähimasse siseruumi võimalikult madalal korrusel.

Loe lähemalt, kuidas varjuda olevalmis.ee/varjumine.

Päästeamet

OHUTEAVITUSE TEST

14.10.2026

14. OKTOOBRI KELL 15.00-15.10 TOIMUB OHUTEAVITUSSÜSTEEMI EE-ALARM TESTIMINE. REAALSET OHU EI OLE!

HARKU VALD

KUULED SIREENE

SAAD ÄPITEAVITUSE

NÄED RIBATEKSTI ERRI KANALITES

SAAD ENNE TESTI SMS-IGA MEELDETULETUSE

Lisainfo WWW.OLEVALMIS.EE
Riiginfo telefon **1247**
PÄÄSTEAMET

9.dets. kell 19.00

Duetid

Lavastaja ANNE VETL - Kunstnik KILLU MÄGI

MERLE PALMISTE RAIMO E. TAMM

4 LUGU, 8 ROLLI

Muraste aatrium,
Lee tee 9

AVATUD KOHVIK

Pilet: 30.00/28.00
eelmüügist
vaata.muraste.ee

Rändnäitus „Iga pilk on ainulaadne“ tuletab meelde, et iga inimene on oluline

SA Kiusamisvaba Kool, fotograaf Eneli Riim ja Eesti pereettevõtte Pro Optika avasid 7. septembril Muraste koolis rändnäituse „Iga pilk on ainulaadne“.

Iga viies Eesti koolilaps kogeb kiusamist. Laste omavahelises suhtluses jäävad esimesena silma sageli just need erinevused, mida on kõige lihtsam märgata – olgu selleks mõni välimuse eripära, kõnelemisviis, eneseväljendus või muu nähtav tunnus. Kuid meis kõigis on palju enamat kui see, mida esmapilgul näeme. Silma-iiris on üks looduse kõige ainulaadsemaid mustreid ja sümbol sellest, et iga inimene on kordumatu. Just sellest mõttest sündiski rändnäitus „Iga pilk on ainulaadne“.

Näituse keskmes on Muraste kooli ühe 10–11-aastaste õpilaste klassi silma-iiriste makrofotod. Iga foto juurde kuuluvad õpilaste enda mõtted ja unistused, mis kutsuvad külastajat vaatama kaugemale sellest, mida esmapilgul näeme.

„Iiriseid pildistades mõistsin kiiresti, et need ei ole lihtsalt fotod inimese silmast – iga iiris on justkui omaette universum ja ainulaadne kunstiteos. Nii nagu pole olemas kahte ühesugust iirist, on ka inimesed kõik erinevad. Just see teebki maailmast nii põneva koha elamiseks – igaühes on oma erilisus ja ilu. Seda mõtet soovisin selle näitusega edasi anda,“ ütleb projekti autor ja fotograaf Eneli Riim.

Erinevused ei põhjusta kiusamist. Küll aga võib kiusamine saada alguse sellest, kuidas me erinevustesse suhtume. Näitus soovib sellele vastukaaluks näidata, et erinevus ei ole põhjus tõrjumiseks, vaid midagi, mis rikastab meid ja teeb iga inimese ainulaadseks.

„Näitus kutsub meid hetkeks peatuma ja vaatama kaugemale sellest, mida esmapilgul märkame. Loodetavasti aitab näitus märgata, et iga inimene on oluline ja väärtuslik ning iga inimese taga on oma lugu,“ ütleb Klelia Peterson, SA Kiusamisvaba Kool kommunikatsioon- ja kogukonnajuht.

SILMAD RÄÄGIVAD PALJU ENAMAST KUI NÄGEMISEST

„Iga silma-iiris on ainulaadne, nii nagu iga laps. Pro Optikas vaatame iga päev laste silmadesse. Silmad ei näita ainult seda, kuidas laps maailma näeb – need peegeldavad sageli ka seda, kuidas ta end tunneb. Pilgust võivad peegelduda rõõm ja uudishimu, aga ka mure, ärevus või stress. Need võivad avalduda ka erinevate nägemiskaebustena, näiteks valgustundlikkuse, uduse nägemise või fookustamisraskustena, mis võivad mõjutada lapse igapäevast toimetulekut. Soovime, et näitus tuletaks meelde, kui oluline on märgata inimest tervikuna – vaadata kaugemale esimesest muljest ning pakkuda rohkem mõistmist, märkamist ja toetust,“ ütleb Pro Optika tegevjuht Katriine Mark.

Vasakult: Pro Optika esindaja Katriin Mark, fotograaf Eneli Riim, Muraste koolijuht Dagmar Aus ja KiVa esindaja Karin Koort. Fotod: Katrin Pebsen-Zachrau

Peale fotonäituse kuulub projekti juurde õpetajatele mõeldud õppematerjal, mis aitab kasutada näitust klassiarutelude ja väärtuskasvatuse toetamiseks. Rändnäituse, haridusprojekti

ja tellimisvõimaluste kohta leiab rohkem infot SA Kiusamisvaba Kool veebilehelt.

Fotograaf Eneli Riim, SA Kiusamisvaba Kool, Pro Optika ja Muraste kool

Tilgu sadama jahtklubi noored olid Pärnus edukad

Pärnus toimunud Eesti meistrivõistlustel tuli paadiklassis U20 Zoom⁸ Eesti meistriks ja tõi koju kuldmedali Tilgu sadama jahtklubi purjetaja Karl Iljas. Pronksmedali saavutas samas klassis meie jahtklubi purjetaja Christopher Kevin Purkas.

Tunnustust väärrib kogu Tilgu sadama jahtklubi Zoom⁸ paadiklassi esindus, sest kõik neli meie purjetajat jõudsid kümne parima hulka. Väga tugeva tulemuse tegi ka Optimist klassis Harriet Luure, kes saavutas tüdrukute U16 arvestuses kõrge neljanda koha.

Soovime kõigile tublidele

sportlastele palju õnne ning täname head tööd teinud trenereid, toetajaid ja kõiki lapsevanemaid, kes noori sellel teekonnal abistanud ja toetanud on!

Samuti soovime õnne Marlon Müntile, kes alustas oma purjetajateed Tilgu sadama jahtklubis ja tuli nüüd Kalevi jahtklubi esindades U18 ILCA 4 paadiklassis Eesti meistriks.

Pikemalt saab lugeda: Tilgu purjesport tõi Pärnu sügisregatilt Eesti meistritiitli, pronksi ja mitu tugevat tulemust.

Raul Kalep,
Tilgu sadama jahtklubi kommodoor

Aia kujundus, istutus ja hooldus

Kogemustega aednik teeb aias sügistöid

53858482

www.rohenupp.ee

Teie elamul puudub KASUTUSTEATIS?

Aitame teid!

Ehitiste seadustamine
Kasutusteatised ja -load
Projektide koostamine
Möödistused
Auditid

KÜSI PAKKUMIST!

Tel: 5699 3014
info@ehitusdokument.ee

EHITUS DOKUMENT

www.ehitudokument.ee

Viimsi eakad käisid vastukülaskäigul Harku vallas

Hiljuti väisas Harku valda bussitais Viimsi eakaid.

Nad tulid vastukülaskäigule. Nimelt külastasime viis aastat tagasi siitkandi matkalistega Viimsi valla vaatamisväärsusi põhieesmärgiga vaadata üle sealne äsjaavalminud pilkupüüdev Põhjakkonna trepp. Nüüd vaatasid külalised meie trepi-lifti üle ja kiitused olid ülivõrdes.

Legendaarse Viimsi vallavolikogu liikme Raimo Tanni grupiga vaatasime teisigi siitnurga pilkupüüdavaid objekte. Uue vallamaja hoone puhul arvasid Viimsis ehitusega kokku puutunud insenerihärrad: „Ilusa ja ratsionaalse büroohoone olete endale saanud. Ei ole paduroheline, aga selle liginullenergiahoone juures paistab kõik väga paigas olevat!“

Kõrvaltvaataja oskab mõnikord nii kaugemale kui ka sügavuti kaeda.

Tabasalu raamatukogus on ülevaall originaalne näitus kooliajaloo „Aabitsast koolivormini.“

Vaatasime üle Tabasalu eakate keskuse ruumid ja selle perenaine Ülle jagas teavet. „Suhteliselt tagasihoidlikud ruumid, aga väga sisukas tegevus,“ kostus arvamuse.

Osalisid käisid läbi Suurupi merekindluse nõukaaegse suurtükipatarei maa-aluse veidi pimedas, 250 meetri pikkuse tunneli. „Natuke õudne, aga huvitav oli,“ arvas üks proua.

Suurupi vabadussamba juures pidasime meeleoluka pärastlõuna looduspikniku, kus külalistele paitis üle mere kätte koduse Viimsi poolsaare tipp. „Elu kui puhkus“ on Harku vallal ikka üks vägev tunnuslause, arvasid viimsilased.

Külalised Viimsist tutvusid Harku vallaga. Foto: erakogu

Suurupi munakivitee rannaparklast väljasõidu järel arvas ekskursioonijuht Janek Šafronovski: „Teist korda ma oma bussiga mööda sellist auklikku teed ei sõida!“ Järelikult tuleb see 250 meetrit teed korda teha.

Suur tänu Harku valla seenioride klubi liikmetele eesotsas Ingi Aavastega, kes aitasid päeva sisustada.

Heinart Puhkim,
ajaloolane

VALLAVALITSUS TEATAB

DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUSE TUTVUSTAMINE

● Harku vallavolikogu 19.08.2026 otsusega nr 81 algatati detailplaneeringu koostamine Tiskre külas Kiigeaia (katastritunnus 19801:002:2273) maaüksusel ja lähialal.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused maaüksuse jagamiseks kaheks elumumaa ja üheks transpordimaa sihtotstarbega krundiks. Moodustatavatele elumumaa kruntidele soovitakse määrata ehitusõigus üksikelamu ja neid teenindavate abihoonete püstitamiseks. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk tehnovõrkudega varustamise, juurdepääsude ja parkimise lahendamine ning haljastuse ja heakorrrastuse põhimõtete määramine.

Detailplaneeringu eskiislahenduse tutvustamine ja avalik arutelu toimub **8.10.2026 kell 17** Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik). Detailplaneeringu eskiisiga saab varem tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses või otselingil kaart.harku.ee/DP/250317_533/avalik.

● Harku vallavolikogu 25.06.2026 otsusega nr 63 algatati detailplaneeringu koostamine Harku alevikus Aia tn 2 (katastritunnus 19814:001:0212) maaüksusel ja lähialal.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused varem kehtestatud AS Trianita maa-ala detailplaneerimise projekti ümberplaneerimiseks eesmärgiga jagada Aia tn 2 maaüksus üheks elumumaa ja üheks transpordimaa sihtotstarbega krundiks ning määrata moodustatavale elumumaa krundile ehitusõigus ühe kuni 15 korteriga korterelamu püstitamiseks.

Kavandatud transpordimaa krunt võõrandatakse tasuta vallale. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk tehnovõrkudega varustamise, juurdepääsude ja parkimise lahendamine ning haljastuse ja heakorrrastuse põhimõtete määramine.

Detailplaneeringu eskiislahenduse tutvustamine ja avalik arutelu toimub **15.10.2026 kell 16** Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik). Detailplaneeringu eskiisiga saab varem tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses või otselingil kaart.harku.ee/DP/250530_546/avalik.

● Harku vallavolikogu 26.03.2026 otsusega nr 29 algatati detailplaneeringu koostamine Tabasalu alevikus Sarapuu tn 4 (katastritunnus 19801:002:1257) maaüksusel ja lähialal.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused varem kehtestatud Ranna tee 3 detailplaneeringu ümberplaneerimiseks Sarapuu tn 4 maaüksuse kohta, sooviga jagada maaüksus kaheks elumumaa krundi ning määrata ehitusõigus ühe täiendava üksikelamu püstitamiseks. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsude ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine ning haljastuse ja heakorrrastuse põhimõtete määramine.

Detailplaneeringu eskiislahenduse tutvustamine ja avalik arutelu toimub **15.10.2026 kell 17** Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik). Detailplaneeringu eskiisiga saab varem tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses või otselingil kaart.harku.ee/DP/180702_246/avalik.

DETAILPLANEERINGU ALGATAMISE TAOTLUS

● Harku vallavalitsusele on esitatud taotlused: Suurupi külas Kasemetsa tee 3 ja Kivinina tee 8 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks;

Tabasalu alevikus Lembitu tn 4 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks;

Harkujärve külas Rita ja Loodjärve tee 35 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks.

Esitatud taotluste ja nende lisadega saab tutvuda detailplaneeringute kaardirakenduses.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUS

● Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Naage külas Lamedi tee 2 ehitisealuse pinna suuredamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame **25.09–4.10.2026**.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel kaart.harku.ee/DP/eelnoude_avalikustamine/avalik; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee **25.09–4.10.2026**.

● Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Muraste külas Käokinga tee 3 hoonestusala suurendamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame **25.09–4.10.2026**.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel kaart.harku.ee/DP/eelnoude_avalikustamine/avalik; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee **25.09–4.10.2026**.

● Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Tabasalu alevikus Harku tee 45 spordihoone püstitamiseks hoone kõrguse ja hoonestusala muutmiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame **25.09–4.10.2026**.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel kaart.harku.ee/DP/eelnoude_avalikustamine/avalik; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee **25.09–4.10.2026**.

● Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Tabasalu alevikus Kooli tn 9/9a hoone korruselise ja kõrguse täpsustamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame **25.09–4.10.2026**.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel kaart.harku.ee/DP/eelnoude_avalikustamine/avalik; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee **25.09–4.10.2026**. / Planeerimis- ja ehitusosakond

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUS

● Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Harku vallas Harkujärve külas Jaan Venteri tee 2, Jaan Venteri tee 2a, Jaan Venteri tee 2b ja Jaan Venteri tee 6 kaugkütterustike rajamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame **25.09–8.10.2026**.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel kaart.harku.ee/DP/eelnoude_avalikustamine/avalik; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee **25.09–8.10.2026**. / Haldusosakond

KATUSTE PESU JA VÄRVIMINE

✓ Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele

✓ Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme

Küsi hinnapakumist!

☎ 5550 9476

✉ info@katusehooldus.ee

🌐 katusehooldus.ee

KUULUTUSED

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid kohaletoomisega. Lepp, sanglepp, kask, saar. www.pakhalupuu.ee, e-post: pakhalupuu@gmail.com, tel 509 9598

Muru niitmine, trimmerdamine, võsalõikus, raietööd. Arvega maksmise võimalus. Ivar, mob 521 4353, sompaserv@gmail.com

LEHMA KÕDUSÕNNIK 30l/kott

• Tugev toit mullale. Valmis. KÜTTEPUUD 25/30/40/50 cm 20l/40l võrkkott, kuiv puit.
• Kerge kanda, hea põlemine. BRIKETT 4 tüüpi, 3€/10 kg
Tammur Farm, 523 8852, www.tg.ee

• Kogenud koerahoid ja -jalutus Harku vallas. Kohalik, 20 a kogemusega koeraomanik teeb koduvisiite (2 x päevas: jalutus, toitmise, koduturvalisus). Korraga vaid 1 pere koer. Hind: 55 €/p, 333 €/nädal. R&G Invest OÜ. Tel 509 4262

• Kutselise korstnapühkija teenused, pottsepatööd. Tel 51 980 980, tuiutuli.ee

• Ostan igasugust vanavara ja retro asju. Margid, märgid, vanaraha, portselan, kristall, raamatud, militaar, kunst, autasud jne. Pakkuda võib kõike nõukaaegset ja vanemat kraami. 5656 3626

• Viime tasuta ära teie katkised, kasutult seisvad kodumasinad, komplektselektroonika ja vanarauakolu ja vanametalli. Tel 565 1156

• Ostan rinnamärke, vanu postkaarte ja fotosid, trükiseid ja dokumente, vanaraha, portselani ja keraamikat, kunsti, ehteid, kelli ning muid kollektsioneerimise esemeid. Võib pakkuda ka kasutatud tänapäevaseid raamatuid. Tel 602 0906 ja 501 1628.

• Aastaringne fekaalivedu. OÜ Norringsen, tel 5662 1300.

• Väljaõppinud puulangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teostame kändude freesimist. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

• Ostan kasutuseta jäänud sõiduauto, kaubiku või maasturi. Võib olla remonti vajav. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine ning arvelt mahavõtmine. Tel 5365 4085, skampus@online.ee

• Ostan igasugust vanavara. Vanaraha, margid, autasud, militaar, kunst, portselan, raamatud jne. Pakkuda võib kõike. 5656 3626

• Ostan igas seisukorras vanaaegseid sääreväristajaid, tsikleid (RIGA, URAL, PANNONIA, JAWA, DNEPR, IZ, DELTA, MINI, STELLA, VJATKA, TUULA jne) ja vanu sõidukeid (VAZ, GAZ, UAZ, ZAZ, Volga jne) ning nende varuosi. Maksan head hinda. Tel 5820 3030

• Kutsutennistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik. Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com

• Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Tänavakivide puhastus. 5624 1509 Andres

• Eterniit, plekkprofiil, bituumensindel katusetööd. Puitfassaadide soojustamine ja värvimistööd. Kortermaja trepikodade renoveerimine. Info@miltongrupp.ee, 5352 9476

• Lamekatusetööd, tel 5656 3626

• ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUSED: projekteerimine, ehitamine ja uuendamine. Sise- ja välielektritööd, elektriautode laadimislahendused, elektrikilbid, välisvalgustus. Kortereelamud, eramajad ja äripiinad. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com

• Korstnapühkija ja pottsepa teenused
– Ohtlike puude langetamine
– Viljapuude lõikamine
– Trimmerdamine
– Heki lõikus ja pügamine
+372 5348 7318, igor@inkteenused.ee

• Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu püksiriga. Tel 5630 4306

• Ostan sõidukeid igas seisukorras - autod, kaubikuid, maastureid, kerghaagised, vana auto-mototehnika. Arveldamine ja dokumentide vormistamine kohapeal. Registrist kustutamine liitsentsi alusel. Järele tulemine püksiriga. Tel 5820 3030

• EHITUSPUUSEPP / üldehituse ja remondi lahendused. Ka kogu elamise värskendamine nii seest kui väljast või lausa uue hoone loomine. Kurda muret tel 5594 9781, Andre

• Kartulid, kõõgiviljad ning mesi koju kätte! Tell telefoni 5865 2190 või e-poest PÕLLULTKOJU.EE. Juba üle 10 aasta mugavalt talutooted koju kätte.

• Soovime võtta tööle: ÖMBLEJA – universaalmasinale (eelneva töökogemusega) ÖMBLEJA – overlokmasinale (eelneva töökogemusega) Saada cv protten@protten.ee. Lisainfo 5331 0767

• Müüa eestimaist toidukartulit. Sordid Laura, Lea, Princess, Lilly (muredam). Kohaletoomine Tallinnas ja Tallinna lähümbruses. Hind 30 kg kott 20 eur. Täpsem info telefonil 524 6035.

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

05. november alates 10.00

TABASALU

EAKATE PÄEVAKESKUSES

Etteregistreerimine (kell 9-16)

telefonil 5323 2454

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Kontroll 25€, prillistjale TASUTA

MAITSEELAMUSED SÜGISANDIDEST

1. OKTOOBRI KELL 12.30-15.00

TABASALUS, EAKATE
PÄEVAKESKUSES (TEENUSTE 2).

Päevakeskusesse saab
eelnevalt hoidiseid viia
1. oktoobril kella 10.30-12.30

*Tulge maitsuma ja osa saama meie
valla nii eakate kui ka noorema põlvkonna
valmistatud hõrgutistest!*

Eakate
Päevakeskuse
telefon
8282 2171.

NÄDALAVAHEATUS, MIL
KEERAME AJA TAGASI

RETRODISKO

90ndad - 80ndad - 70ndad

23. OKTOOBRI KELL 19 - 23

Tabasalu Muusika- ja Kunstikoolis

PILETID:
Septembris 10€
Oktoobris 15€
Samal päeval 20€

 MTÜ Tabasalu Lions Klubi WWW.PILET.PRO

LAAGRI KÜTTELADU

SOOJUS, MILLELE SAAD LOOTA!

PELLET
Tõhus, puhas ja
keskkonnasõbralik kütus

BRIKETT
Pika põlemisega,
stabiilne ja ökonoomne

**TASUTA
TRANSPORT**

+372 504 0304
info@kytame.com
www.kytame.com

HARKUJÄRVE HEAOLUKESKUS

Veebibroneering info@omailu.ee

MEHE HOOLIVAD
ENDAST

HEA
VÄLMUS
PÄRMI
TUU

**ILU - TERVIS - HEAOLU
KODUKOHA NAABRUSES**

BARBER | JUUKSELÖIKUS | GEELKÜÜNED | MASSAŽ

9 Lilla tee 2, Harkujärve, Harku vald

HARKUJÄRVE HEAOLUKESKUS

PAKUB KOOSTÖÖD NAISTEJUUKSURILE

SINU KUTSUMUS, ÕPITUD OSKUSED JA PIIRKONNA KLIENTUUR

SOODSAD
TINGIMUSED

SISUSTATUD
TÖÖKOHT

HEA
ASUKOHT

Töökoht
kogukonna südames

5047 147 | info@omailu.ee | Harkujärve Heaolukeskus

www.harku.ee

Muraste kinopunkt
(Lee tee 9)

2.oktoober

kell 19.00

* FILMI „KALEV“ REŽISSÖÖRILT *

SEATAPP

KINODES 25. SEPTEMBRIST

OVE MUSTINGU MUST KOMÖÖDIA

OSAKS OLEKSAHID RBAŽNIK, TAAVI TEPELNIKOV, ECOM MUTER, KALLIJA CALORE, JENOVIK TOOMPERE JUNIOR,
ANDRES MÄHAR, MARI LÜRENS, ARGO JASULI, CHRISTOPHER RAJAVEE, LINGA SALLIAND, OLLI KAUUSTE,
KERSTI HEINLOO, MAIRO LINDA, CARITA VAIKJÄRV, JONAS TERIK, HALDO SEMJONOVA, MARIE KONSA IT
HEIKKORÄ MICKEL, ZILMER HELMISSEAD, MARKUS ANDREAS MONTERA MOONIKA RAIDAM, KIRSTIN ANNEELI ARUSAAR
OPERAAJAD STEN-JOHAN LILL, STENKARIIS JA MEISÄN OYE, MUSTINGU PRODUKTID JAAN LAUCAMETS
TAPPA DOWNTOWN PICTURES

Pilet: 6.00/5.00 eur

CANTORES VAGANTES

VARAJASE MUUSIKA STUDIO

4. oktoobril 2026 kell 18
Väina mõisas

Flöödikvartetid Bachist Mozartini

Reet Sukk - barokkfööd | Meelis Orgse - barokkviiul
Eva-Maria Sumera - barokkviola | Peeter Klaas - barokktšello

